

Denumirea măsurii: CONSERVAREA SI VALORIFICAREA PATRIMONIULUI NATURAL SI CULTURAL PENTRU DEZVOLTAREA TERITORIULUI GAL

CODUL Măsurii: M6 / 6B

Tipul măsurii:

- INVESTIȚII**
- SERVICII**
- SPRIJIN FORFETAR**

1. Descrierea generala a masurii, inclusiv a logicii de interventie a acesteia si a contributiei la prioritatile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale si a complementaritatii cu alte masuri din SDL

Patrimoniul cultural si natural reprezinta o resursa importanta pentru dezvoltare durabila si coeziune sociala, prin valorificarea carora teritoriul GAL poate fi revitalizat. Patrimoniul natural al teritoriului ASOCIATIEI DRUMURILE BISTRITELI cuprinde suprafețe agricole cu inaltă valoare naturala (HNV) gestionate in mod tradițional, care contribuie la conservarea biodiversitatii si situri Natura 2000 care se administreaza in baza principiilor dezvoltarii durabile. Pe teritoriul GAL exista 4 arii protejate Natura 2000 - ROSCI0156, ROSPA0125, ROSPA0138, ROSPA0072 (localizate in suprafata partial pe teritoriul a 7 UAT-uri) si 1UAT - Zona HNV. Insuficienta sistemelor administrative de gestionare a zonelor HNV si Natura 2000 este un punct slab in analiza SWOT, nefiind realizate actiuni si valorificate oportunitati de protejare, conservare si valorificare a patrimoniului natural pentru dezvoltarea teritoriului GAL. Se impun masuri care sa constientizeze, sa pastreze si sa puna in valoare caracteristicile de mediu, respectiv protectia, conservarea si valorificarea potentialului natural al zonei. Deasemenea teritoriul cuprinde elemente valoroase de patrimoniu cultural precum si elemente etnografice valoroase: cladiri de patrimoniu, biserici si manastiri, turnuri clopotnita, conace, elemente de patrimoniu traditional local material si imaterial (mestesuguri traditionale, case cu elemente de arhitectura traditionala si etnografice, ansambluri folclorice, festivaluri de datini si obiceiuri locale). Lipsa actiunilor coordonate de conservare si valorificare a patrimoniului natural si cultural traditional local (material si imaterial) este un punct slab in analiza SWOT, care constituie motivul cuprinderii unei masuri specifice in SDL. Patrimoniul natural si cultural protejat si conservat va stimula turismul, avand un impact pozitiv asupra economiei locale si revitalizarii teritoriului GAL.

Obiectivul de dezvoltare rurala al Reg.(UE) 1305/2013: Obținerea unei dezvoltari teritoriale echilibrate a economiilor si comunitatilor rurale, inclusiv crearea si mentinerea de locuri de munca - art. 4, lit. (c).

Obiectivele specifice ale masurii sunt: Cresterea atractivitatii teritoriului GAL prin conservarea si valorificarea patrimoniului natural si cultural local; Cresterea numarului de obiective de patrimoniu natural si cultural sprijinite si puse in valoare.

Prioritatea din Reg.(UE) 1305/2013, este P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

Prioritatea locala (PL) din SDL la care contribuie măsura: PL1 - Dezvoltarea locala durabila pentru cresterea nivelului de trai al populatiei din teritoriul GAL, PL4 - Capitalizarea si valorificarea informatiilor si resurselor in scopul dezvoltarii si inovarii activitatilor din teritoriul

Măsura corespunde obiectivelor art. 20 din Reg. (UE) nr. 1305/2013: Servicii de baza si reinnoirea satelor in zonele rurale, respectiv alin. (1), lit. (f) - Studii si investitii asociate cu intretinerea, refacerea si modernizarea patrimoniului cultural si natural al satelor, al peisajelor rurale si al siturilor de inalta valoare naturala, inclusiv cu aspectele socio-economice conexe, precum si actiuni de sensibilizare ecologica”.

Domeniul de interventie principal la care contribuie măsura este **6B**, Incurajarea dezvoltarii locale in zonele rurale, art. 5, aliniat (6) litera (b) din Reg.(UE) 1305/2013.

Obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013 la care contribuie masura:

Mediu si clima: Contributia va fi asigurata prin cuprinderea de criterii de selectie in care vor fi punctate actiuni care contribuie la protectia mediului, inclusiv prin echipamente si actiuni de colectare a deșeurilor. Este obligatorie respectarea normelor impuse de clasificarea zonei (dacă este zonă HNV, zonă Natura 2000, parc dendrologic, monument natural etc.) Proiectele care vizeaza patrimoniul cultural vor propune investitii adecvate, care folosesc elemente de arhitectura traditionala si materiale de constructie “prietenoase” cu mediul. In cazul in care investitiile pot avea efecte negative asupra mediului, acestea vor fi precedate de o evaluare a impactului asupra mediului, si vor descrie modalitatile de evitare a impactului negativ asupra mediului.

Inovare: Contributia va fi asigurata prin finantarea unor tipuri de actiuni care corespund unor nevoi identificate in teritoriu, care vor contribui la valorificarea patrimoniului natural si cultural al acestuia si vor avea impact pentru dezvoltarea economica locala si intarirea sentimentului de apartenenta a populatiei la teritoriul GAL.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: masura este complementara cu **M1** si **M2**

Sinergia cu alte măsuri din SDL: Masurile **M1**, **M2**, **M3**, **M6** sunt sinergice deoarece contribuie la aceeasi prioritate si anume **P6:** Promovarea incluziunii sociale, a reducerii saraciei si a dezvoltarii economice in zonele rurale

2. Valoarea adăugată a măsurii

Cele doua componente ale patrimoniului pentru care este prevazuta acordarea de sprijin nerambursabil sunt resurse locale valoroase, constituind o mostenire care trebuie sa fie conservata. O mai bună recunoaștere, conservare si protecție a patrimoniului natural si cultural va aduce valoare adaugata in teritoriu prin cresterea gradului de identificare a populației cu zonele în care trăiește și a dorinței locuitorilor de a rămâne în acest spatiu, diminuând astfel dorința de a emigra către alte zone. Prin operatiunile sprijinite, care vor contribui la conservarea patrimoniului natural si cultural local, măsura va aduce valoare adaugata in teritoriul GAL inclusiv prin potențialul sau multiplicator, ducând la o dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului.

3. Trimiteri la alte acte legislative

-Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);

-Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol de dezvoltare rurală și Fondul european de pescuit și afaceri maritime;

-Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 privind aplicarea art 107 si 108 din Tratatul privind functionarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis;

-Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);

- **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014** de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013;
- **Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale** - republicată;
- **OG 26/2000** cu privire la asociații și fundații cu modificările și completările ulterioare prin **Legea nr. 246/2005**, cu modificările și completările ulterioare
- **HG nr. 226/2015** privind cadrul general de implementare a măsurilor din PNDR cofinanțate din FEADR și de la bugetul de stat, cu modificările și completările ulterioare.
- **Programul National de Dezvoltare Rurala 2014-2020**

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți:

a) Pentru componenta de patrimoniu natural:

- autorități publice locale din teritoriul GAL și asociații ale acestora
- ONG-uri din teritoriul GAL care au în statut obiective privind mediul și activează pentru protecția mediului și a biodiversității
- Parteneriate public- private între autorități publice locale și ONG-uri din teritoriul GAL
- Entități private care dețin în proprietate sau administrează obiective de patrimoniu natural de utilitate publică din teritoriul GAL

b) Pentru componenta de patrimoniu cultural:

- entități publice (UAT-uri, așezăminte culturale etc.) care au în proprietate sau administrează clădiri/monumente de patrimoniu cultural local, conform legislației naționale în vigoare;
- entități private (ONG-uri, unități de cult, societăți etc.) care au în proprietate clădiri/monumente de patrimoniu cultural local, conform legislației naționale în vigoare;

Beneficiari indirecti: Populația din teritoriul GAL, turiști.

5. Tip de sprijin (conform art. 67 din Reg. (UE) nr.1303/2013)

- Rambursare a costurilor eligibile suportate și plătite efectiv de solicitant
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, conform art.45(4) și art.63 ale Reg.(UE) nr. 1305/2013

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipuri de acțiuni eligibile

a) Pentru componenta de patrimoniu natural:

- amenajarea de puncte de observare pentru flora, fauna sau elemente de relief, inclusiv amplasarea panourilor informative aferente;
- refacerea și întreținerea potecilor de acces în ariile protejate, inclusiv plasarea de panouri informative;
- amenajare sau reabilitare a unor trasee turistice și promovare prin panouri informative;
- amenajare și dotare a spațiilor destinate turismului în aer liber - locuri pentru picnic cu amenajări speciale pentru făcut foc, cu respectarea legislației în vigoare, spații de campare, debarcadere/pontoane etc. inclusiv dotarea cu echipamente pentru gestionarea deșeurilor rezultate și de colectare a acestora;
- echipamente pentru expunerea publică și protecție a obiectivelor de patrimoniu natural (echipamente de iluminat, monitorizare video etc).

b) *Pentru componenta de patrimoniu cultural:*

- reabilitare în vederea conservării unor clădiri/monumente de patrimoniu local sau case țărănești tradiționale, inclusiv reabilitarea sau amenajarea căii de acces către acestea și plasarea unor panouri informative în apropierea obiectivelor reabilite;
- renovarea și dotarea unor spații destinate păstrării și transmiterii de meserii tradiționale, organizării de sezatori și alte tradiții locale;
- dotarea cu echipamentele necesare pentru expunerea publică și supravegherea obiectivelor de patrimoniu (vitrine, postamente, echipamente de proiecție/sunet, camera de supraveghere etc.)
- dotarea unor ansambluri culturale locale active de amatori (ansambluri folclorice vocale, instrumentale, coregrafice, trupe locale de teatru) cu costume, instrumente, recuzită, echipamente foto/audio/video;
- proiecte de implementare a unor activități de promovare a patrimoniului cultural prin organizarea unor evenimente tradiționale: festivaluri de folclor locale, festivaluri de datini și obiceiuri tradiționale;
- proiecte de organizare a unor tabere educative pentru copii și tineri, cuprinzând ateliere de lucru privind conservarea meseriilor, tradițiilor și obiceiurilor locale, inclusiv cheltuieli de funcționare pentru aceste activități (achiziția materiilor prime, remunerarea personalului administrativ-educativ, de supraveghere a activităților etc.)

Pentru ambele componente sunt eligibile cheltuielile de la art. 45, alin. 2 litera c) al Reg.(UE) nr. 1305/2013: "onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, onorariile pentru consiliere.....".

- Pentru a fi eligibile, toate cheltuielile aferente implementării proiectelor trebuie să fie efectuate pe teritoriul GAL;
 - Tipurile de acțiuni și operațiuni eligibile vor fi în concordanță cu obiectivele și prioritățile stabilite în SDL și vor fi detaliate în Ghidul solicitantului aferent acestei măsuri
- Tipuri de acțiuni neeligibile**

- Investiții pentru amenajare cai de acces la ferme și la exploatarea forestieră;
- Investiții în obiective de patrimoniu cultural național și UNESCO
- Achiziția de bunuri "second hand"
- cheltuieli efectuate înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului cu excepția: costurilor generale definite la art. 45, alin. 2 litera c) a R (UE) nr. 1305/2013 care pot fi realizate înainte de depunerea cererii de finanțare;
- cheltuieli cu achiziția de teren și/sau imobile;
- cheltuieli cu achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane;
- cheltuieli cu investițiile ce fac obiectul dublei finanțări pentru aceleași costuri eligibile;
- cheltuieli neeligibile în conformitate cu art. 69, alin. (3) din R (UE) nr. 1303/2013: dobânzi debitoare, cu excepția celor referitoare la granturi acordate sub forma unei subvenții pentru dobândă sau a unei subvenții pentru comisioanele de garantare; achiziționarea de terenuri neconstruite și de terenuri construite; TVA, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul.

7. Condiții de eligibilitate

- Localizarea proiectului pentru care se solicită finanțare trebuie să fie în teritoriul GAL;
- Proiectul trebuie să contribuie la obiectivele specifice ale măsuri;
- Solicitanții trebuie să se încadreze în categoria solicitanților eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în unul din tipurile de activități sprijinite prin măsură;

- Prin memoriul justificativ/studiul de fezabilitate se demonstrează necesitatea și oportunitatea investiției, în concordanță cu Strategia de Dezvoltare Locală a teritoriului;
- Pentru a fi eligibile investițiile vor fi precedate de o evaluare a impactului preconizat asupra mediului, pentru a se stabili dacă acestea pot avea efecte negative asupra mediului, în conformitate cu legislația în vigoare.

8. Criterii de selecție

Criteriile de selecție sunt adecvate specificului teritoriului GAL, fiind în conformitate cu obiectivele prevăzute în SDL și respecta prevederile Reg. (UE) nr.1305/2013 privind tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu obiectivele și prioritățile din SDL.

- Proiectele se încadrează în SDL și contribuie la atingerea obiectivelor specifice ale măsurii;
- Obiectivele de patrimoniu natural/cultural se afla în UAT-uri cu potențial turistic ridicat;
- Solicitantul nu a mai beneficiat în ultimii 3 ani de fonduri comunitare nerambursabile pentru o investiție similară;
- Solicitanții proiectelor de conservare a patrimoniului natural au organizat anterior (ultimii doi ani) activități de protecție a mediului și de conservare a biodiversității;
- Solicitanții proiectelor de conservare a patrimoniului cultural au organizat anterior (ultimii doi ani) activități culturale și de transmitere a valorilor către generația tânără;
- Proiectele cuprind acțiuni de conservare și expunere pentru turiști a obiectivelor de patrimoniu natural/cultural conservate din teritoriul GAL;
- Proiectele implementează acțiuni privind protecția mediului și propun utilizarea unui management corespunzător al deșeurilor.

Criteriile de selecție vor fi detaliate în Ghidul solicitantului aferent acestei măsuri.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

- Sprijinul se acordă cu respectarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1407/2013 privind ajutorul de minimis: nu va depăși 200.000 euro/beneficiar pe durata a trei exerciții financiare consecutive.

- Vor fi rambursate costurile eligibile suportate și plătite efectiv de solicitant
- Vor fi acordate plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale R. (CE) nr. 1305/2013.

Intensitatea sprijinului va fi:

- 100% din costurile eligibile ale proiectului, pentru operațiunile negeneratoare de venit;
- 100% din costurile eligibile ale proiectului, pentru operațiunile de utilitate publică generatoare de venit;
- 90% din costurile eligibile ale proiectului, pentru operațiunile generatoare de venit;

Valoare eligibilă a proiectelor poate fi cuprinsă între min 5.000 euro și max 200.000 euro.

10. Indicatori de monitorizare: Conform 6B:

Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructura îmbunătățită

Indicatori locali:

Numărul de obiective de patrimoniu natural sprijinite și puse în valoare: min 1

Numărul de obiective de patrimoniu cultural sprijinite și puse în valoare: min 1